UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

Undecima, vtru[m] accusatus in accusatorem possit conuertere accusationem? Sol. non: nisi in maiori crimine.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62466

Visual Library

cap.j.niſi in criminibus exceptis, in quibus quilibet admittitur ad accuſandum. Alij vero dicūt ꝙ non admittitur ad accuſandūm poſtea ad leuiora, ſed ad grauiora ſic. Sed primū ca. hu⁹ queſtionis indiſtincte loquitur; vnde verius dicitur quod dicunt primi.

¶ Quod ſo. Ubi quis ſimul de pluribus criminibus accuſat: ſi i vno deficiat, bene admittitur ad alia: vt.s. ij.q.j.in primis. quūmodo nō ſit calūniator: vt.ij.q.iij paulum. nam ⁊ cōdēnatus ꝓſequitur crimen de quo inſcripſerat pēdēte accuſatione: vt ſ.ea.q.pri.negan da.ij. ⁊.ff.de pub. iud. is qui.§.illō. Sed capitula hic poſita loquuntur vbi quis de calumnia cōuictus vult accuſare aliquem et decept⁹ fuit: ſecus ſi in promiſſione aliqua decept⁹ fuit: vt.ij.qōne.iij. paulum. h, et alij diſtinguūt vtrum defecerit in minori vel maiori: ſi in minori, admittit ad ſequentia: als nō: vt.ij.q.j.in primis. In ciuilibus autē cauſis conuict⁹ de calūnia, bene ad ſequētia admittitur: vt.C.de inoffi.teſta.eum qui.inſti.de excu.tuto.§.q̄ autē.extra de appel.cōſtitutus.ij. Quidā dicūt ꝙ ſi quis accuſauit de pluribus criminib⁹ ſimul, ⁊ cōteſtatus eſt litem ſuper oibus: licet in vno deficiat, bene tamē admittitur ad ſequētia tanꝙ iam incepta. Sʒ ſi tantū ſuper vno eſt litē ꝯteſtat⁹, ⁊ deficit in illo, nō admittit ad ſequētia, quaſi ſuſpect⁹.ff.de accu.ſi cui.vj.q.j.quicūꝙ. Tu diſtingue an ſit calūniat⁹/vel nō: vt di xi. tamen ſi qs primo egit criminaliter, ſiue obtinuerit, ſiue ſuccubuerit, poteſt poſtea agere ciuiliter. C.quando ciuilis actio criminali preiudicet.l.j.

(margin) ꝶ.ꝙ ſi forte. pōt eē͞m q̄s de plurib⁹ ꝯdēnari ſimul vel abſolui.ij.q.vj.ſi quis ex plurib⁹

Placuit. ¶ Caſus. Queſitū fuit in carthaginēſi cōcilio, ſi accuſatores cū obijciūt plura crimina, ⁊ in primo deficiūt, an ſint admittēdi ad ſequētia? Et rn̄detur ꝙ non. Sequēs.§.patet: ſed ſequēs cap. non ꝓbat bene quod dicit in.§.⁊ ca. precedenti.

¶ Quidam ſic ponunt caſum. Accuſo te ſuper plurib⁹ criminibus ſimul/⁊ eodē libello: ⁊ litē ſuper his oibus conteſtor: licet in vno deficiā, tamē admittor ad ſequētia, licet iam ſim infamis: ⁊ hoc eſt ideo, quia tempore lit.conteſt. fui bone fame: vt.ff.de publi.iudi.is qui.et ij.q.j.in primis.ibi, an grauiora ⁊c. Si autē te primum accuſo de vno crimine, et deficio, non admittor poſtea ad alia. Jo. Sʒ certe mirū videtur de iſtis opinionib⁹: nam ſi litem conteſtatus eſt accuſator ſuper pluribus

ginēſi ſeptimo cōfirmatur, in quo ſic ſtatutum legitur.

¶ Qui in primo capitulo deficit, ad cetera non admittat.

Placuit vt quotienſcūꝙ clericis ab accuſatoribus multa crimina obijciuntur: ⁊ vnū ex his de quo prius egerint, probare nō valuerint ad cetera iam nō admittant[a]. Probatur illud idē authoritate Arelatēſis concilij tertij, in quo ſic definitum eſt.

¶ Qui falſa fratrib⁹ obijciūt, vſꝙ ad exitū nō cōmunicēt.

Eos qui falſa fratribus obieciſſe[b] capitula conuicti fuerint, placuit vſꝙ ad exitum non ꝯmunicare (ſicut magna ſynodus ante conſtituit) niſi digna ſatiſfactione prius penituerint.

Item Felix papa in ſecunda decretali epis Gallie.

¶ Qui quod obijcit, probare nō valet: decetero ad arguendum nō admittitur, niſi prius propriā cauſam ciuilem vſita rat aſſerere voluit.

Si accuſatorū perſone in iudicio epōrum culpabiles[c] apparuerint, ad arguēdū epos decetero nō admittantur niſi ꝓprias cauſas aſſerere (non tamen[d] criminales vel eccleſiaſticas[e]) voluerint. Cum ergo qui falſa fratribus obijciunt, vſꝙ ad exitum vite a cōmunione prohibeantur: cū illi qui in epoꝝ iudicio culpabiles inueniuntur ad arguendū, decetero admitti ꝓhibeant: apparet ꝙ in primo capitulo deficiētes tanꝙ falſorū obiectores ad ſequentia ꝓcedere non valent.

¶ Queſtio.xj.

AB accuſato vero accuſatione ī accuſatorē verti, multorū authoritatibus ꝓhibetur.

criminibus, publicatis atteſtationibus poſtea non admittitur ad probādum aliud. ſed ſi ſuper vno tantum litem conteſtatus eſt/⁊ non probauit, videtur calūniatori: ⁊ ita non admittitur poſtea ad ſequentia: vt hec capitula dicunt, que in hoc caſu intelliguntur. B.

a ¶ Non admittātur. ſed videtur ꝙ huiuſmodi exceptio nō poſſit obijci poſt litem conteſt. vt.ff.de adul, ſi maritus.§.preſcriptiones. maxime cū exceptio ſcʒ tu es calumniat⁹: ſit dilatoria: quia tantum declinatoria eſt iudicij.s.q.vj.§.j. qō ex hoc patʒ: nam ab alio adhuc accuſari poteſt. Reſpōdent qdā ſpeciale eſſe in adulterio vt etiaʒ peremptoriam ibi aliquis non poſſit obijcere poſt lit.cōteſta.ſ.hāc, tu per quinquēnium taciuſti: vt.C.ō adul. ⁊ l. q̄ ſpeciale eſt in illa men. et exceptiōe, extra ꝗ ibi Cy. ma.accu.poſ.cum C.ꝗ ſet in tua. Alij dicunt ꝙ hec exceptio, tu es calūniatus: de. ne pōt obijci poſt litē cōteſt. Sʒ meli⁹ dic ꝙ hic lis nō fuit conteſtata niſi ſuper eo in quo defecit. Unde cū vult ꝓcedere ad alia ſup q̄b⁹ lis nō eſt ꝯteſtata, iuſte admittit hmōi exceptio ꝯ illū. Uel dic ꝙ illa exceptio de nouo cepit cōpetere: vn̄ pōt ea vti poſt litē ꝯteſtatā: vt ex de offi.deleg.inſinuante.

(margin) Cōtra. co. nō poſ. gl. l. ſi. C. ō accu.

Eos. ¶ Caſus. Si qui conuincantur falſa crimina aliquibus obieciſſe, debent excōmunicari vſꝙ ad mortem/niſi ante reſipiſcant.

b ¶ Obieciſſe. calumnioſe ſubaudi.

Si accuſatoꝝ. ¶ Caſus. Quidā reperti ſunt culpabiles in accuſatione epoꝝ: querit vtrū iſti ſint decetero admittēdi ad accuſandū? Et rn̄det ꝙ nō, niſi in ꝓprijs cauſis ciuilib⁹: ī criminalib⁹ ꝓo vel eccl'iaſticis nō admittunt. Dicit: hoc ꝯ epos: ſed ꝯ alios bene agēt ꝓprias cauſas criminales vel eccleſiaſticas.

c ¶ Culpabiles. i. calumnioſe ſubaudi.

d ¶ Nō tamē. Suā iniuriā nō ꝓſequēdo, ſed publico iudicio accuſando: vel ſpeciale eſt in calūniatore epi ne ſit cōtra.iiij.q.vj.oib⁹.⁊.s.ij.q.j.prohibentur.

e ¶ Eccl'iaſticas. hoc ideo dicit, qꝛ cā eccl'iaſtica nō eſt agēda niſi per hominē bone opinionis.v.q.iij.quia.

(margin) De hoc no. ſ.e. qō. vij.§.j.

¶ Cū ergo. ¶ Caſus. Concludit Gra. ex illo ca. eos. et ex illo, ſi accuſatoꝝ. ꝙ deficientes in primis nō admittuntur ad ſequentia.

AB accuſato. ¶ hec. q. diuidit in. iij. partes: in pma quarū ꝓbat p tria ca. ꝙ accuſat⁹ accuſare nō pōt

de minori vel pari priuſq̄ ꝓbauerit ſe innocentem: poteſt tamen libellum iudici porrigere. Secūda ibi: Aliquando. Tertia ibi: Cauſa vero. Jo. de fan.

¶ Caſus. Ponit hic. xj. q. qua querit an accuſatus poſſit vertere accuſationē ſuā in accuſantem: & certū eſt q̄ nō in aliquo crimine: ſi nomen accuſati iam receptum ſit iter reos: vt. ff. de adul. ſi marit⁹. §. preſcriptiones. ſi nō eſt receptum non poteſt illū accuſare niſi de maiori crimie, vel niſi ſuā iniuriā proſequatur. Si vero i modū exceptionis crimē obijcitur, vt repellat accuſatorem ab accuſādo, ſemp prius audit excipiens de quocūq̄ crimie: vt. C. de adul. q̄m alexā drū. & xxxij. qō. vj. nihil iniquius.

¶ Ab accuſato. ſi accuſatus crimen proponit ꝯtra ſuū accuſatorē pēdente accuſatiōe: aut proponit in modū accuſatiōis aut in modū exceptiōis. Si in modū accuſatiōis: aut nomē accuſati eſt receptū iter reos/ aut nō. hoc eſt dicere, ſi lis eſt cōteſtata aut nō. Si non/ pōt eū accuſare de maiori crimine, et audiet prius: vt. j. ea. prius. & j. ca. ij. Si eſt receptū, nō pōt: ſed pendēte accuſatione poteſt cōtra eum inſcriptionem deponere/ & poſt ſententiā eā cōſummare: vt. j. e. c. ij. & ff. de publi. iudi. is qui. ſi autē ſuā iniuriā proſequit, tunc & ante & poſt donationē poteſt ipm̄ incipere accuſare. ff. de accu. q̄ iudicio. iiij. q. vj. oibus. ſi ꝟo in modū exceptiōis proponit crimen, prius ſemp auditur excipiens: vt. C. de adul. q̄m alexādrum. et. xxxij. qōe. vj. nihil iniquius. C. de libe. cau. ſi filiū. et extra de ordi. cogni. cum dilectus.

Accuſatus an pēdēte accuſatiōe poſſit ſuūz accuſatorē reaccuſare.

ff. de adul. l. ſi maritus. §. preſcriptiōes.

De hac ma te. not. C. q̄ ac. nō poſ. l. j.

Sub. & hu. q̄ tn idem ſentit: & eadē rōne. Et idez vī ſentire Innoc. vt dixi ſ. e. qō. vij. c. j.

Negāda. ¶ Caſus. Quidā accuſat⁹ volebat ſuū accuſatorem reaccuſare de pari vel minori crimine ante lit. conteſt. vel poſt lit. cōteſt. de maiori. Queſitum eſt a Stephano an poſſit? Et reſpondet q̄ non: q2 non eſt credendū accuſatis contra alios/ niſi prius probauerint ſe innocentes.

a ¶ Negāda. No. in criminib⁹ nō habere locū reconuentionē: vt hic/ & j. ea. prius. vt no. ſ. q. viij. ca. j.

b ¶ Accuſatis. Inter reos receptis: vt. ff. de adult. ſi maritus. §. preſcriptiones.

c ¶ Criminandi. Etiam ſi ſuam iniuriam proſequat ſm̄ R. quia non relatione criminum, ſed innocentia reus purgabitur: vt. ff. de publi. iudi. is qui. ſed hoc nō eſt verum: vt. j. ca. proximo.

d ¶ Rei. Jd eſt accuſati.

e ¶ Quencunq̄. Ergo eoipſo q̄ quis accuſatur, per-

Item Stephanus papa.

¶ Accuſati, niſi prius ſe purgauerint, alios accuſare non poſſunt.

Negāda[a] eſt accuſatis[b] licentia criminādi[c] prius q̄ ſe crimine quo premuntur exuerint: q2 nō eſt credendū cōtra alios eorū cōfeſſioni qui criminib⁹ implicātur, niſi ſe prius ꝓbauerint innocentes: quoniam periculoſa eſt & non debet admitti rei[d] aduerſus quencunq̄[e] profeſſio.

¶ Libro. ix. Codicis. titu. j. Imperatores Valētin⁹, Valerius et Gratianus.

Neganda eſt accuſatis (niſi ſuas[f] ſuorūq̄ iniurias proſequant) licētia criminādi in pari vel minori crimine prius q̄ ſe crimie quo premuntur exuerint, ſm̄ ſcita veterum iuris cōditorum: ita tn̄ vt & ipſi inſcriptiones contra eos etiam pendente accuſatione deponere poſſint.

Itē ex decreto Adriani pape ¶ De eodem.

Non eſt credendū contra alios eoꝝ confeſſioni q̄ criminibus implicant, niſi ſe prius probauerint innocentes: q2 periculoſa eſt & admitti nō debet rei aduerſus quēcūq̄ profeſſio. Hoc aūt intelligendū eſt in pari vel minori crimine. Ceteruz ſi de maiori crimine cū accuſare voluerit, veluti ſi accuſatus de fornicatione, de periurio, de homicidio, vel ſimonia, vel quolibet alio hmōi crimine accuſatorē ſuum impetere voluerit: his authoritatibus nō ꝓhibetur. Aliquando enim criminalis queſtio preiudicat ciuili: aliquando ciuilis criminali. Unde in libro. iij. Codicis titu. de ordine iudiciorum legitur.

Ciuili queſtione intermiſſa ſepe[g] fit vt prius de crimine

dit legitima iura: vt. ff. de mu. & ho. reus. lxxxj. diſt. tantis. extra de accu. deus omnipotens.

Neganda. ¶ Caſus. Queſitum fuit ab imperatore vtrum accuſatus poſſit ſuum accuſatorem reaccuſare de pari vel minori crimine? Reſpōdetur q̄ non prius q̄ ſe crimie quo accuſat exuerit: niſi proſequatur ſuam vel ſuorum iniuriaz. pōt tn̄ deponere inſcriptionē apud iudicē pendente accuſatione.

f ¶ Suas. Sed tunc non permittitur niſi ponas illum primū qui accuſat, ſiliter proſequi ſuā iniuriam, alioquin cēcedere tur poſteriori q̄d aufert primo. condemnatus aūt nō pōt, niſi ſuā iniuriam ꝓſequat. ff. de accuſa. qui iudicio, cum iam ſit infamis. ff. de publi. iudi. infamē. & hoc ſi poſt cōdemnationem accuſationem inchoat in extraneum, nō in ſuuz accuſatorē. ſi eñ in ſuū accuſatorem, pōt. ſi non/ perdit ex illo crimine ciuitatez vel libertatem: vt. ff. de pub. iud. l. is q̄. & hoc iō/ q2 parcit illi q̄ ꝓuocat⁹ vult ſe vlciſci. ff. de bo. lib. q̄ cū maior. §. ſi libertus. ſm̄ canones aūt cū q̄s eſt dānatus de crimine, ammodo nō pōt accuſare nec ſuū nec extraneū accuſatorē: vt. vj. qō. j. q̄ crimē. niſi ſuā vel ſuoꝝ iniuriā ꝓſequat. iiij. q. vj. oib⁹.

Condē nat⁹ de crimie an poſſit accuſare.

Non eſt credēdū. ¶ Hoc aūt. ¶ Caſ⁹. Exponit hic Gra. in quo caſu intelligant ſupradicta ca. cuz lege inſerta: ſcz de pari vel minori crimine. ſz ſi de maiori crimie ante lit. ꝯteſ. velit accuſatorē reaccuſare, pōt. ꝟbi gr̄a accuſat aliq̄s de fornicatiōe aliū: pōt accuſat⁹ reaccuſare illū de piurio, vel homicidio/ vel ſimonia.

¶ Aliq̄n ¶ Caſus. Supra in. l. negāda. dictū eſt q̄ ꝓſecutio ſue iniurie vel ſuorū p̄iudicat aliis criminib⁹ vel prefert. Nūc vberius de ſibi p̄iudicio ꝓſequit Gra. & dicit q̄ criminalis queſtio q̄nq̄ preiudicat ciuili: et q̄nq̄ ciuilis criminali, & de vtroq̄ ponit exemplum.

¶ Ciuili. ¶ Caſus. Petebā ab aliquo hereditatem ex teſtamento in quo cōtinebatur q̄ ego eram inſtitutus heres: ſed cum demonſtraui teſtamentū, aduerſarius dixit illud eſſe falſum. queſitum eſt ab imperatore que queſtio precedere debet? Reſpondet q̄ de crimine falſi prius eſt cognoſcendum tanq̄ de maiori.

g ¶ Sepe fit. Nam quādoq̄ aliter fit. ex̄ de reſti. ſpo. item cū quis. C. de do. inter virū & vxo. ſi maritus. poſſet tn̄ illud intelligi cū crimen in modū exceptionis obijcitur, vel directe fuit propoſitū, ſed nō accepta pagina inſcriptionis: vt. C. de fal. ſatis.

Prius. ¶ Caſus. Tu accuſabas me de furto: ego te de homicidio reaccuſabã, querebatᷣ ab imperatore q̄ queſtio ꝑcedere deberet? et certe queſtio homicidij precedere debet / vtpote maior: et poſtea ex euentu cauſe apparebit vtrum ille qui primo accuſabat de furto poſſit aduerſariũ reaccuſare.

a ¶ Prius. No. ſi due ſũt qõnes ꝑncipales / et ambe ſint ciuiles: q̄ priꝰ ꝓponitᷣ / prius eſt determinanda, lȝ ſint inequales / dũmodo ſe nõ contingant ⁊ directe proponãtur: vt ex̄ de ordi. cog. cum dilectus. ff. de iudic. q̄ prior. Si ſint criminales ⁊ inequales ⁊ directe ꝓponantur, maior preponitur. ſed ſi altera eſt criminalis ⁊ altera ciuilis, de criminali priꝰ agitur. Si ꝟo nõ ſunt ambe principales ſed vna incidit alteri: de incidenti priꝰ cognoſcitur. Incidit autē q̄nqꝫ crimĩalis criminali: q̄nqꝫ ciuilis ciuili: q̄nqꝫ criminalis ciuili: q̄nqꝫ ciuilis criminali. Criminalis incidit criminali: vt ſi accuſanti de adulterio obijcitᷣ lenocinium. ⁊ ponit aliud exemplũ in hac. l. prius. Ciuilis ciuili: vt ſi petēti hereditatem obijcitur queſtio ſtatus. Criminalis ciuili: vt ſi agenti per aliquod inſtrumētum obijcitur queſtio excipiendo de falſitate. Ciuilis criminali: vt ſi accuſanti obijcitur queſtio ſtatus.

Ordo ſuãdꝰ i pluribꝰ qõnibꝰ

ij. ps.

De hac mate. not. ex̄ de or. co, tuã.

iudicetᷣ: quod vtpote maius minori merito prefertur.

Item libro. ix. Codicis tit. q̄ accuſa. non poſſunt. l. j.

Prius[a] eſt vt tu reſpondeas criminibus cedis atqꝫ vulnerũ que tibi vt grauiora crimina ab aduerſario tuo obijciuntᷣ: ⁊ tunc ex euentu cauſe[b] iudex eſtimabit an tibi permittēdum ſit eundem accuſare, tametſi prior inſcriptionem depoſuiſti.

Aliquando ciuilis preiudicat ciuili, aliquãdo criminali. ſicut em̄ in. vij. lib. Codi. titu. de ordine cognitionũ legitur.

Si de hereditate et libertate controuerſia eſt, prius debet agi cauſa libertatis. Itē.

Si crimen aliquod inferatur ei qui ingenuus eſſe dr̄: libertatis cauſa ſuo ordie ante debet agi, cognitionē ſuam preſide prebente: qm̄ ſi delictum probatũ fuerit, antea ſcire neceſſe eſt vtrum vt in liberũ et ingenuũ, an vt in ſeruũ[c] conſtitui oporteat. Item.

Qui cõfitetur ſe pati controuerſiã ſtatꝰ, fruſtra poſtulat ſibi dari ptãtem accuſandi eum qui ſe ſuum dominũ eſſe fatetur.

Cauſa[d] ꝟo libertatis terminata, ſi ſeruus pronunciatus fuerit: dñm ſuum accuſare nõ poterit. Codice lib. ix. titu. ij.

Si quis[e] em̄ ex familiaribus[f] vel ſeruis cuiuſlibet domꝰ cuiuſcunqꝫ criminis delator vel accuſator emerſerit, eiꝰ exiſtimationem caput ⁊ fortunas[g] petiturus cuius familiaritati inheſerit vel dominio: ante exhibitionē teſtium, ante examinationem iudicij, in ipſa expoſitione criminum, ⁊ accuſationis exordio, vltore gladio feriatur. Uocem em̄ funeſtam interdici oportet potiꝰ q̄ꝫ audiri. Maieſtatis autem crimen excipitur.

Similiter[h] et ſi liberti accuſatores[i] manumiſſorũ heredũ-

¶ Si crimen. ¶ Caſus. Hec lex ⁊ ſequēs ſunt in Codice de ordine cognitionum. lib. vij. Hugolinus caſum ſic intellexit. Accuſabã aliquē de crimie: alius dicebat eũ ſeruũ ſuũ eſſe. q̄rebatᷣ que cauſa ꝓponi debeat? Et rñ. ꝙ cã libertatis: qꝛ primũ ſcire opꝫ vtrũ ſit liber vel ſeruus: vt cũ crimen fuerit ꝓbatum, iudex puniat eũ tanq̄ꝫ liberũ vel tanq̄ꝫ ſeruũ. Uel ſic. Accuſabã aliquē de crimine: ille replicauit contra me ꝙ ego erã ſeruꝰ ſuꝰ, queritᷣ que cã ꝑus agi debeat? ⁊ rñd. ꝙ cauſa libertatꝫ: qm̄ ante ſcire opꝫ an ille qui accuſat ſit liber vel ſeruꝰ.

iij. ps.

c ¶ In ſeruum. Alitᷣ em̄ punitᷣ ſeruus / aliter liber: vt. xxij. qõe. v. qui compulſus.

¶ Qui cõfitetur. ¶ Caſus. Petebã aliquē in ſeruũ coram iudice: q̄ lite pendente volebat me de crimine accuſare: ⁊ bene cõfitebatur ſe pati cõtrouerſiã ſeruitutis, queritᷣ vtrum danda ſit ei ptãs accuſandi euȝ qui ſe ſuuȝ dñm dicit? Et rñ. ꝙ non / niſi prius cauſa liberali terminata: et ſi liber fuerit pronunciatus / poterit accuſare.

b ¶ Cauſe. Qꝛ ſi ꝓſequaris iniuriã tuaȝ, bene potes: alr̄s nõ. hoc nõ placet. quare em̄ diceretᷣ ꝙ ex euētu cauſe poſſet? nã etiã ſi eſſet ꝯdēnatꝰ / bñ admitteretᷣ ad accuſandũ volēs ꝓſeq̄ iniuriã ſuã: vt. ff. de acc. q̄ iudicio. multo magis ꝙ ſi fuerit abſolutꝰ / lȝ nõ ꝓſequatᷣ iniuriã ſuã. Uel alr̄ / ex euētu ſi ꝯdēnatꝰ es nõ ꝑmittitᷣ tibi. ſi abſolutꝰ es, bñ ꝑmittitᷣ. ſed ſm̄ hoc obſtat. ff. de pub. iudi. is qui. vbi dr̄ ꝙ inchoatas accuſatiões bene põt poſtea ꝑficere: vt. ſ. e. negãda. ij. Sed dic ichoatas ꝯ alios, nõ cõtra accuſatorē. Uel pone caſum ſi cepit te aliquis accuſare ꝙ ſibi eius ſeruum ſurripuiſti tali die: tu obijcias ei ꝙ ille ſeruũ ſuum interfecit anteriori die: et tunc ex euentu cauſe patebit an poſſit te accuſare vel non.

¶ Aliquando. ij. pars. ¶ Caſus. Supra oſtēſuȝ eſt ꝙ criminalis qõ q̄nqꝫ preiudicat ciuili, ⁊ q̄nqꝫ criminali. Nunc vult. Gra. oſtendere ꝙ ciuilis q̄nqꝫ preiudicat ciuili, et quandoqꝫ criminali. et exempla de vtroqꝫ ponit.

¶ Si de hereditate. ¶ Caſus. Aliq̄s petebat a me hereditatē: obieci ſibi ꝙ erat ſeruus meus: queritᷣ q̄ queſtio debeat preferri? Reſpõdetur ꝙ queſtio libertatis.

d ¶ Cauſa. Uerba ſunt Gratiani, ſumpta ex lege. C. eo. ſi ſtatus controuerſiam. et. l. cum et ipſe.

¶ Si quis em̄. ¶ Caſus. Aliq̄s familiaris vel ſeruus accuſabat dñm ſuũ de aliquo crimine: de quo ſi conuinceretur dñs infamaretᷣ / vel decapitaretᷣ, vl' ꝑderet bona ſua. queritᷣ vtrũ ſit audiēdus? Et rñ. ꝙ nõ: ſed ante lit. cõteſt. dȝ decapitari: excepto crimine leſe maieſtatis.

e ¶ Si quis. C. qui accu. nõ poſ. l. pe. ⁊. l. iniquum.

f ¶ Ex familiaribus. i. nutricijs. ⁊ ſic intellige ſi accuſat dñm de crimine propter q̄d infamari vel interfici vel proſcribi poteſt. ff. de bo. lib. in ſeruitutem. cõtra. Sed illud intelligitᷣ cum de minoribus criminibꝰ accuſabat: ⁊ ideo nõ ſic punitur. ſed hoc penitus cõtrarium eſt in familiaribus epi. ex̄ de accuſa. nulli. ſed hoc ideo eſt quia religioſos viros debet eps̄ tantũ habere in familia: vt. ij. q. vij. cum paſtoris.

i. q̄ a prima etate in domo fuerit. C. q̄ ac. nõ poſ. iniquũ. Lau.

Epõs ſuis familiaribus ſit accuſari,

g ¶ Fortunas. Id eſt bona.

¶ Similiter ⁊ ſi liberti. ¶ Caſus. Hec lex eſt eo. ti. cum ſupradicta. Dicitur em̄ hic ꝙ ſi liberti volunt accuſare patronos ſuos vel heredes eoꝝ: eodem ſupplicio ſunt puniendi quo ſerui puniuntur.

h ¶ Similiter. Hoc eſt verbum Gratiani, ⁊. l. C.

i ¶ Liberti accuſatores. Quod hic dicitur / verum eſt de priuatoꝝ libertis, ſecus eſt de libertis eccleſie, nam

tales reuocant in ſeruitutē: vt.xij.q.ij.epiſcop⁹ q̄ man cipium.⁊ ca.octaua diſcuſſio.

Quidam.¶ Caſus. Supra.iij.q.vij.§.tria.dictū eſt ꝙ quidam repellunt ab accuſatione propter crimen vel infamiā. Nunc ſupponit Gratianus quartam cauſaȝ in qua queritur an propter excōmunicationem repellatur quis ab accuſatione. Addit etiaȝ in qua etate admitti tur q̄s vel non admittit ad teſtimonium: qua occaſione interſerit legalem tractatū de teſtibus: ⁊ querit an idem poſſit eſſe accuſator ⁊ teſtis, et de inducijs expectatorijs. Un̄ thema proponit, de q̄ ſex elicit q̄ōnes.

a ¶ Quidam vir in excōmunicatione. De p̄ma queſtione non eſt dubium, ſcȝ ꝙ excommunicatus nō poteſt aliquē accuſare: ſed transfert ſe. Ad queſtionem illam, ſcȝ an excōicatus poſt abſolutionem poſſit aliquē accuſare ſ̄m Hugo. excōicatus etiam poſt abſolutionem nō admittitur ad actus legitimos. arg.xlvj. diſti. accuſatores. ad itē quia nemo eſt excōicandus, niſi propter contumaciam.xj. q̄ō.iij.nemo.⁊ ca.certū.preterea inobediētia grauiſſimū crimē eſt.viij.q.j.ſciendū.⁊ qui ſemel fuit crimínoſus, repellitur. † vj.q.j.qui crimen.xxv.diſt.ca.vlti. Item in veteri teſtamēto puniebaꝛ cōtumacia capite.xj.q.iij.abſit.ergo hodie repelliꝛ a promotione.liij.diſt.multos. Item grauiſſima eſt pena contumacie.xxiiij.q.iij.corripiant.ergo grauiſſimū peccatū eſt. ‡ xxiiij.q.j.nō affe ram⁹.immo eſt crimen idololatrie inobediētia: vt.viij. q.j.ſciendum.ergo maxima pena puniēdum.xxiiij.q.j. nō afferam⁹. Sed hoc non credo: q2 abſolutio tollit q̄ŏ inducit excōicatio.ij.q.iij.§.notandū.ex̄ de elec.q2 diligentia. Jo.de fan.diſtinguit: ſi eſt excōmunicat⁹ ꝓ crimine et contumacia, tunc repellitur etiam poſt abſolutionem: ſecus ſi pro contumacia tantum. Alij autem dicunt: aut crimen pro quo eſt excommunicatus infamat ‡ aut non.⁊ q̄ŏ diciꝛ ꝙ inobedientia morte puniebatur, hoc intelligo vbi quis erat preuaricator legis: vel cum quis nō obediuit iudici in his que ſpectant ad vindictam malefactorū: vt.xxiij.q.v.miles.quis enim diceret ꝙ talis ꝯtumax morte puniretur qui nollet ſoluere pecuniā ad mandatū iudicis? Cōueniri autē poteſt excōmunicatus. extra de iudi.intelleximus.⁊ ex̄ de ſenten.excōmu.ſi vere. Sed an poteſt reconuenire aliquem excommunicatus? Videtur ꝙ non: vt ex̄ de hereti.vergentis.ex̄ de ſenten.excom.per tuas. † Videtur tñ ꝙ poſſit: q2 qui al's non poteſt accuſare: ſi accuſatus fuerit, accuſat ff.de bo.lib.qui cū maior.§.ſi libert⁹. Item queritur an ex̄ ŏ excōmunicat⁹ poſſit excipere? videtur ꝙ ſic: quia ex quo permittitur ei reſpondere, ergo ⁊ omnia conſequētia: vt ex̄ de offic.iudi.delega.preterea.ff.de iuriſdi.om.iudi.l.ij. Ecōtra videtur ꝙ non, quia tunc cogeretur iurare: ſȝ non poteſt tāgere ſacramenta, cū ea nō poſſit ingredi. † Simile.ȝ.diſtinc.v.ad ei⁹ vero.vel cui prohibent alia ſacramenta, et illud: vt.xcv.diſt.illud. Item queriꝛ an cōpenſare poſſit? videꝛ ꝙ ſic.q2 licet quis non poſſit petere, poteſt tamē cōpenſare vt in naturali debito.ff.de compen.l.etiā. Sed contra, per exceptionē repelleret ſi ageret: ergo nō poſſet cōpenſare.ff.de cōpen.quecunqȝ. Sed hec queſtio eſt ſoluta. extra de excep.cum inter.

Excōicat⁹ an pōt recōuenire ⁊ excipere ⁊ cōpenſare. † In ꝟ. in alijs euitari et hoc verum eſt ex̄ ŏ excep.cuȝ inter.i fi. Ar.

‡ Hoc ſane intellige: q̄ŏ dic vt no.j.q.j.qui ſtudet.⁊.xxiij.q̄ō.iiij.vir cuȝ ꝓpria. Archi.

ve eſſe preſumpſerint, eodem quoqȝ vt ſerui ſupplicio tenebunꝛ, luituri penas ante prohibite delationis exordium.

¶ Cauſa.iiij.

Quidam vir in excōicatiōe[a] ꝯſtitut⁹ epiſcopum accuſare diſponit: adoleſcētem infra decimū et quartum etatis ſue annum ad aſſertionem ſue cauſe adducit: prohibitus ab accuſatione adoleſcentem accuſatorem, et ſe teſtem facit: adoleſcens perſonam accuſatoris et teſtis gerere cupit: die ſtatuta ad iudicium electorū iudicū veniūt, epiſcop⁹ minime occurrit, a cōmunione ſuſpenditur: tandem reuocato iudicio accuſator culpabilis in accuſatiōe inueniꝛ: demū ad aſſertionē ꝓprie cauſe ꝓcedit.

Hic primum queritur an in excommunicatione conſtitutus alium accuſare valeat?

Secūdo, an infra decimumquartum annum in criminali cauſa teſtari quis poſſit?

Tertio, an ab accuſatione ꝓhibitus, perſonam teſtificantis poſſit aſſumere?

Quarto, an idem poſſit eſſe accuſator et teſtis?

Quinto, an die conſtituta non occurrens a communione ſit remouendus?

Sexto, ſi in epiſcoporū iudicio accuſatoris pſona culpabilis inuenta fuerit: an ad aſſertionē proprie cauſe decetero ſit admittenda?

¶ Queſtio.j.

De prima q̄ſtione ſic ſtatutū legitur in cōcilio Carthaginēſi ſeptimo, cui interfuit Fauſtinus Romane eccle.legat⁹.

¶ Ad accuſationem non admittatur qui in excommunicatione perſeuerat.

Definim⁹ eū rite ad accuſationē nō admitti, qui poſtqȝ excōicat⁹ fuerit, in ipſa adhuc[b] excōicatione ꝯſtitut⁹, ſiue ſit cleirc⁹ ſiue laicus, accuſare voluerit: oēs etiā infamie maclis aſperſi.i.hiſtriones[c], aut turpitudinib⁹ ſubiecte perſone, heretici etiam ſiue pagani[d] ſiue Iudei ab accuſatione prohibentur.

De prima queſtione.¶ Caſus. Hic intitulatur prima queſtio qua queriꝛ, an excōmunicatus poſſit alium accuſare. Et dicendū eſt indiſtincte ꝙ nō poteſt, ſiue iuſte ſiue iniuſte ſit excōmunicat⁹, dummodo excōmunicatio teneat: vt.j.ca.j.⁊.ij.nec poteſt etiā aliū ciuiliter conuenire: vt.ȝ.iij.q.iiij.nulli.

Definimus.¶ Caſus. In hoc ca.ponuntur ſex genera perſonarū que repelluntur ab accuſatione: inter quas excōicati ponūtur qui accuſare nō poſſunt in excommunicatione perſeuerantes.

b ¶ Adhuc. Ergo poſtea reſtituiꝛ ad accuſationē: vt vj.q.j.illi.⁊ ca.oēs.ij.xxxij.q.v.preceptū.in fi.q̄ŏ eſt ꝯ h.ſȝ ſ̄m eū vacat hic arg.a cōtrario ſenſu.

c ¶ Hiſtriones.j.de conſe.diſt.ij.pro dilectione.

d ¶ Pagani.ij.q.vij pagani